

Preek Het karakter van God – zijn naam

1. Wat zegt jouw naam over jouw karakter? Het wemelt van testjes hiervoor op internet. De makkelijkste vond ik deze: vul je naam in en krijg meteen resultaat. Lars staat voor ‘je bent moedig en gewaagd.’ Mooi karakter! Toen deed ik een test waarbij de eerste letter en de laatste letter van mijn naam invloed hadden op de uitslag. Ik begon nattigheid te voelen. Lars, laars, lis, lies, los, het maakt dus niet uit! Of de uitslag nu echt betrouwbaar is als het om mijn karakter gaat; nee natuurlijk niet. Maar dit soort testjes voorzien wel in een behoefte, de uitslagen ervan zie ik regelmatig voorbijkomen op Facebook. Kennelijk vinden we karakter belangrijk en willen we wel weten wat ons karakter is. Wat is jouw karakter? Zou je het zo kunnen opsommen? Al die testjes geven *positieve* karaktereigenschappen. Maar dat is natuurlijk niet de realiteit. Je hebt goede en slechte karakters. Of om het iets anders te zeggen: iemand heeft karakter of niet. Dat kun je ook niet faken. Gespeelde moed of gespeelde empathie ontmaskeren we moeiteloos. Karakter is iets puurs, authentieks. De vraag is dan of dat karakter zich kan vormen en vernieuwen? Je hebt aan de ene kant van het spectrum mensen die zeggen: je kan van alles doen aan je karakter, aan de andere kant de opvatting: ik ben zoals ik ben.
2. Het christelijke geloof beweert geen van beiden. Een christelijk karakter is niet je eigen verdienste, het karakter is ook niet je lot, alsof het in beton gegoten is. Christenen zijn volgelingen van Jezus, die het karakter van de door God bedoelde mens liet zien. Christenen mogen qua karakter steeds meer op hem gaan lijken door samen met hem op te trekken. We gaan in het eerste blok van het jaarthema ontdekken wat een christelijk karakter nou precies is. Waar groeien we naar toe? Wat is de norm? Wie is het voorbeeld? In deze maand kijken we naar het karakter van God. Het bestuderen van Gods karakter, vormt ons karakter. Vandaag in het speciaal gaan we ontdekken dat God een naam heeft, wat dat betekent voor zijn en ons karakter.

Tekst: Exodus 3,1-20

3. Ik wil vandaag samen in dit Bijbelgedeelte vooral speuren naar Gods karakter. Het woord ‘**God**’ is meteen problematisch besef ik me. Een christen en atheïst geven een hele verschillende uitleg erbij. Het heeft alles te maken met je taal, religie, achtergrond en plek waar je bent opgegroeid. God kan een hij/zij/hen/het/boom/mijzelf zijn. Wie is God? Als we zelf een antwoord geven, komen we vaak uit bij God wiens karakter verrassend veel lijkt op ons [onderzoekje]. God houdt van de mensen die wij liefhebben, heeft onze politieke overtuigingen en staat die dingen toe, die wij toevallig graag doen. Wat wij denken en voelen over God is geen graadmeter voor wie hij echt is. Daarom doen we hetzelfde als christenen van alle tijden; we weten niet exact wie God is, maar we kunnen het leren: we gaan daarvoor naar de Bijbel. Het verhaal over God. En vandaag dus zijn naam. Een naam in de Bijbel is meer dan simpel een roepnaam, een labeltje, het is een reflectie van je karakter. Gods naam is bovendien niet een verzinsel van mensen, maar het is zijn beschrijving van zichzelf. Zo **onthult God zijn karakter**. Wat is zijn naam? In Genesis 1,1 lezen we dat God de hemel en aarde schiep. Hier komen we een **titel** tegen, geen

naam: God, in de grondtekst: **el-ohim**. In majesteitsmeervoud om aan te geven, dit is niet zomaar een god, maar de Schepper God die overal bovenstaat. De God van de goden. Maar zijn naam is nog onbekend. In Genesis 17,1 zegt God tegen Abraham, de aartsvader: ik ben God, de ontzagwekkende. Daar staat: ik ben **el shaddai**. Dat was taal uit het Oude Nabije Oosten, die Abraham en zijn tijdsgenoten begrepen. El = God, Shaddai = almachtig of ontzagwekkend. Weer titels, geen naam. Vervolgens wordt deze God minstens 400 jaar lang aangeduid zoals God zich in eerste instantie ook bekend maakt aan Mozes in ons verhaal. Vers 6: Ik ben de **God (el) van je vader**, de God van Abraham, de God van Isaak en de God van Jakob. Zo benoemde je hem. Maar dan is er ontwikkeling! Het Hebreeuwse volk wordt onderdrukt door de Egyptenaren, de militaire supermacht van die tijd. Mozes probeert wat te doen, maar doodt een Egyptenaar. Vervolgens moet Mozes wegvlugten voor de Farao en hij is nu al zo'n 40 jaar herder in de woestijn. Deze Mozes ziet een wonderlijke brandende struik, en hij gaat kijken. Daar, op heilige grond, ontmoet hij God. Vers 7-11: God blijkt ervan te weten: die ellendige situatie waar Mozes' volk zich in verkeert. God gaat ze bevrijden en een eigen land geven. En God stuurt Mozes. Mozes reageert daar met; wat? Ik? En bovendien: zeggen dat mijn vaders God de Hebreeërs gaat bevrijden, dat gaan ze niet geloven. Dan zullen ze vragen: wat is de naam van die God (vers 13)? Wat moet ik zeggen? Het is fascinerend dat de vraag die Mozes verkapt stelt namens zijn volk letterlijk een stuk brutaler is dan: wat is uw naam? Het is meer: **wat betekent uw naam?** Wat stelt uw naam voor? Hoe bent u? Vertel me iets over uw karakter. Wil je Gods karakter leren kennen, leer dan van Mozes. Hij **neemt tijd** om het wonderlijke verschijnsel van dichterbij te bekijken. Neem jij tijd daarvoor? Want als hij gaat kijken, klinkt Gods stem. En vraagt Mozes door. Hij verlangt naar meer inzicht in wie God is, in zijn karakter.

4. En dan klinkt Gods naam, voor het eerst. 'IK ZAL ER ZIJN' (ik ben)

Wat zegt dat over Gods karakter? In de betekenis van die naam zit iets van **consistentie**. Zijn karakter is uit één stuk hout gesneden. 'Ik ben die ik ben' is oudere vertaling. Betrouwbaar, stabiel, 24/7. Soms doe je ontdekkingen over het karakter van mensen die je beeld doen veranderen. Kan dan vies tegenvallen. God is niet anders 'als je hem eenmaal leert kennen'. Ik ben meestal aardig en vrolijk van karakter, maar niet altijd. Maar 'IK ZAL ER ZIJN' is een soort overkoepelende karaktereigenschap van God voor de rest van zijn karakter. Als God genadig is, is hij dat altijd. Als hij liefdevol is, dan is hij dat altijd. Als God zegt dat hij met Mozes meegaat, dan zal hij er altijd zijn. Als het lastig wordt, dan piept God er niet tussenuit. 'IK ZAL ER ZIJN' is zijn karakter. En zo is het gegaan als je het verhaal van Mozes verder leest. God was hem nabij en bevrijdde het volk. Bij God is beloofd ook echt beloofd.

Hoe werkt? dat 'er zijn' karakter in ons leven? Ik moet denken aan familie die ik van vroeger die er altijd 'was'. Bij feesten en partijen. En begrafenissen. Altijd! Er zijn is een essentiële eigenschap in een relatie tussen vrienden, of partners. Zo is God; hij zal er zijn.

Dus Mozes heeft zijn antwoord als hij terug gaat naar zijn volk. God zegt dat hij 'IK ZAL ER ZIJN' heet, maar dan moet Mozes zeggen dat de HEER hem heeft gestuurd. Hoe zit dat? Hou je

vast. Klinkers kent het geschreven Hebreeuws niet. Als God zijn naam zegt, zegt hij: Ehjeh - IK ZAL ER ZIJN. Als Mozes, jij en ik, het zeggen we Jahweh: HIJ ZAL ER ZIJN.

Waarom zeggen we geen Jahweh dan? De Joden zijn langzamerhand gestopt met het uitspreken van Gods naam hardop uit eerbied en angst om zijn naam te ontheiligen. Ze zeiden dan Adonai ipv Jahweh. En daar komt ons woord 'HEER' weer vandaan. Ik kwam in voorbereiding bij sommige auteurs tegen dat we maar weer Jahweh moeten gaan zeggen. Ik denk dat het prima is om HEER te gebruiken. Het is een traditie in de Bijbel zelf, die ontwikkeling van Jahweh naar HEER. Prima, zolang we goed beseffen dat het geen titel is zoals meester, dokter, professor, president of wat dan ook, maar een naam. Want dat is een nadeel. 'HEER' is helaas vaak meer een titel. Als je een relatie hebt met iemand, dan is dat niet de taal van intimiteit. Je zegt niet 'de vrouw' als je een relatie hebt met iemand. Sterker nog, sommigen van ons hebben bijnamen omdat het iets zegt over je karakter, over de relatie die je met iemand hebt. De naam van God betekent: hij zal er zijn. En met die naam wilt hij worden aangeropen (v15).

De naam van God verdween dus op opgegeven moment uit de Hebreeuwse taal. Maar de profeten spreken van een dag waarop Gods naam weer volledig beschikbaar zal zijn. *Jesaja 52,6* 'Op die dag zal mijn volk mijn naam kennen, beseffen dat ik het ben die zegt: "hier ben ik". Die dag is gekomen, het gaat hier over de komst van God zelf in Jezus. Hij heeft als geen ander laten zien Gods karakter laten zien, dat God er zal zijn. En hoe: zoals Jahweh Israel bevrijdde uit Egypte, zo bevrijdde Jezus de complete mensheid. Hij bleef trouw aan die reddingsmissie tot in de dood en door de dood opgestaan heen leeft hij voor altijd! Jezus zegt: 'Vader, ik heb uw naam bekendgemaakt en dat zal ik blijven doen, zodat de liefde waarmee u mij liefhad in hen zal zijn en ik in hen.' *Joh 17,26* Dezelfde liefde die de Vader voor Jezus heeft, komt dus zonder voorbehoud beschikbaar voor kleine, kwetsbare mensen zoals jij en ik. Zo zal hij er zijn, met die liefde! Jezus geeft ons Gods naam terug! Het zelf gaat nog iets verder. Vaak wordt er gedacht dat HEER in Oude Testament parallel loopt met de Vader in het Nieuwe Testament. Dan zou de Vader de oude en kwade man met een baard zijn in het Oude Testament, en Jezus is de nieuwkomer met ideeën over genade, liefde, tolerantie die de man verandert tot een liefdevolle Vader. Niet waar. Jezus is de menselijke komst van Jahweh, van de HEER. HEER is Gods naam en wij kennen hem als Vader, Jezus de Zoon en de Heilige Geest. Dus Jezus is Jahweh, Jezus is 'IK ZAL ER ZIJN'. Geheel terecht noemden de eerste christenen noemden Jezus Kurios; het Griekse woord voor HEER. Jezus Christus is gisteren en vandaag dezelfde en tot in eeuwigheid (Hebr. 13,8). **In Jezus zien wij Gods karakter.** Jezus kwam en leefde, stierf en stond op uit het graf om de relatie die hij had met de Vader, de relatie die Mozes had met 'IK ZAL ER ZIJN', beschikbaar te maken voor iedereen. Een relatie van liefde, een wederzijds kennen en weten. En wij kennen zijn naam en mogen die zonder schroom of schaamte aanroepen

5. Tot slot een tweetal praktische overwegingen:
- a. Ga 'het wonderlijke verschijnsel van dichterbij bekijken' zoals Mozes de brandende braamstruik ging bekijken, en ontdek Gods karakter, zijn naam. Daarvoor moet je tijd nemen, van je geplande pad af. En het begint met verlangen. Idee: bestudeer Gods namen en ontdek hoe God 'er zal zijn'
  - b. God is een persoon, relationeel! Hij kent je bij je naam en hij wilt dat jij hem ken. Hij heeft een naam en wilt zo aangeropen worden. Dat kan in 1) gebed en 2) aanbidding. 1: God is er, altijd. Hij hoort, reageert en staat open voor ons gebed. 2: Mozes deed zijn schoenen uit omdat hij op heilige grond stond. Vraag je af: Hoe eer en koester ik deze geweldige God? Wat kan ik zeggen? Wat kan ik doen? Idee: Start ieder gebed met 3 eigenschappen van God en dat een week lang.

Preek door Lars Grijsen – 2017. lars@stadshartkerk.nl